

40 / 2
1940

საქართველოს
საბჭოთაო
კულტურის
მინისტრის
გამგზავნი

ვიმბეტი

1940 წლის დეკემბერი

12

წელიწადი
დროისუთვნად

საქ. კლას. კაპ-ს და ბანსახმონის ორბანო

გამომცემელი
„კომუნისტი“

სტილურა სტალინურ კონსტრუქციებზე

ვინ უპირისუფელ
ეს აზრები დიადი,
ვინ მიუხედავად ფორმულთ გუჟანს,
ვინ გაფანტა ყვავილადი,

ვინ უნათა კითხვს გზები
და ბოროტი ალაგა,
ვისთვის სჯობს სიმღერები
მოვიხივო ქალაქა.

— მძლე სიმღერა გრძნულ ქალით
ვის თალამდე უწია,
სიცოცხლე და ვაჟა სტალინს,
ვაჟა კონსტიტუციას!

ფორმულების გზა სავალი
ფრის სნივებით აუშა
და მათ გულუბს უთვალავი
სინარული ანუა.

ვინც უცვრად, რუმორც ელვამ,
გადუბრინა უკუწმის,
ვისი სიტყვა, ვით ზღვის ღელა,
მსოფლიოში გუბუნება...

მძლე სიმღერა გრძნულ ქალით
ვის თალამდე უწია,
სიცოცხლე და ვაჟა სტალინს,
ვაჟა კონსტიტუციას!

შალვა ბაკიძე,

თბილისის მთხრდილთა I სკოლის მისწავლე.

ფურნალი გაფორმებულია მნატე. ივ. ჯავოშვილის მიერ.
ყდაზე — მხადება სათავდაცვო შეჯიბრებისათვის. ნაზტი ა. საგინასა.

პასუხისმგებელი რედაქტორი — ან. დულარიძე

პასუხისმგებელი მდივანი — ნ. სირბილაძე

ლ. ზ. ბერბას სახელობის პოლიგრაფიული კომბინატი „კომუნისტის“, თბილისი, ლენინის ქ., № 28.
Полиграфкомбинат „Комунисти“, имени Л. П. Берба, Тбилиси, ул. Ленина, № 28.
შე (Уз) 7912 შეგვ. (Заказ) № 1538 ტირაჟი (Тираж) 19,200.
რედაქციის მისამართი: თბილისი, გობიოედოვის ქ., № 34. ტელეფონის № 3-02-61.

№ 5. გილიჯი

ზარბაზნის გასროლა

(ამბავი ს. მ. კიროვის ცხოვრებიდან) 1

ასტრახანს არამზადა თეთრგვარდიელები მოეფინა.

ერთი მხრიდან გენერალი ჰოკროვსკი მოძებროდა ყაზახებით.

მეორედან — გენერალი ტოლსტოი ბინავდებოდა. მესამედან — გენერალი ულაგაი.

მეოთხედან, მეხუთედან — ბანდები: დრაცენკოსი, სკლიანინისა, ხლენიკოვისა, იასაულ ბიჩერაბოვისა და განა ყველას ჩამოსთვლი!

ხოლო კასპიის ზღვაზე, დაპურობილ რუსულ გემებზე, ბლოკადით იდგნენ ინგლისელები.

გენერალთა ჯარებს საუკელი მაძღრისად ჰქონდათ. თოფები და ტყვიები რამდენიც გინდა.

ასტრახანის მოსახლეობა კი შიმშილობდა.

იკვებებოდნენ დამარილებული ტარნით. პური დღეში ნახევარი გირვანქა, ხან კი უფრო ნაკლები.

ტყვიებიც ნაწილობრივ არ კმაროდა. მტრები მისწრაფოდნენ გაენადგურებინათ საბჭოთა ასტრახანი, გასწორებოდნენ მუშებს, ქალაქის ქუჩები მოერწყათ ბოლშევიკების სისხლით. მაგრამ ასტრახანში მუშებს ჰყავდათ შესანიშნავი კომანდირი — ამხანაგი კიროვი. და ეს გენერლები ვერაფერს ახერხებდნენ.

კიროვს ზოგჯერ ზედმეტ რამდენიმე ღამე არ ეძინა, არ მიდიოდა შტაბიდან.

ის ყოველთვის ასწრებდა შეეტყო, საიდან ამხანაგებდნენ თეთრები დარტყმას.

მტერი ცდილობს მოულოდნელად და მძლავრად დარტყმას, მაგრამ ყველგან ხვდებიან კიროვის გაზაფხილი რაზმები, ყველგან უკუგადგებენ მას.

წითელარმიელები იბრძვიან გააფთრებით, გულად და იბრძვიან, მაგრამ უკან კი არ იხევენ.

თეთრებმა ეშმაკობა სცადეს.

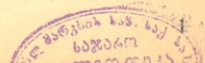
ქალაქში ბლომად იყო დარჩენილი ძველი თევზმწარმოებლები, მღვდლები, ეპარქები, მათი შვილები და ნოქრები. ყველა ესენი არასაიმედო ხალხი იყო, რომელსაც არ უყვარდა საბჭოთა ხელისუფლება. იმათ შეუთანხმდნენ თეთრი ოფიცრები და მოაწყეს შეთქმულება. და აი, გაზაფხულზე თვით ქალაქში უცებ იტყდა ტრა — ტა — ტა — ტა, დაიწყო ბაგაბუგი.

კიროვთან შტაბში მიიბრინეს მუშებმა ნავთსადგურიდან, ქარხნებიდან, შეუწყვეტლად რეკს ტელეფონი. ყოველი მხრიდან იტყობინებინან:

«განგაში! დაიწყო თეთრგვარდიელთა აჯანყება!»

«აჯანყებულები მივიდნენ ხილთან მდინარე კუტუში!»

«აჯანყებულებმა გაანადგურეს იარაღების საწყობი, გაიტაცეს თოფები. აჯანყებულები უკვე ნავთ-

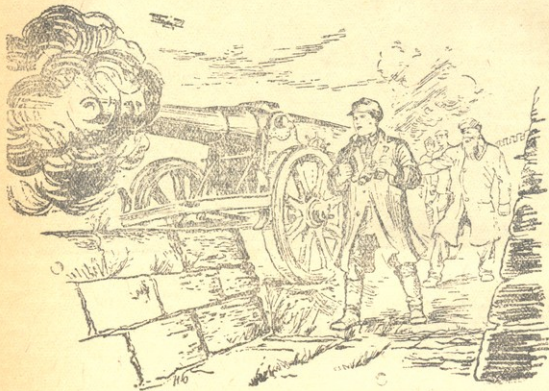

სადღურში არიან, გარეუბნებში, ისინი მოდიან ყველა მხრიდან. ჩვენ ალყაში ვართ!"

ხოლო ფანჯრებს იქით თითქოს რკინაზე მუხუდოს ყრიოდნენ — ისეთი სროლა იყო.

— როგორ მოვიქცეთ? — ამბობენ.
— წითელარმიელთა ნაწილები ჩვენ თითქმის არა გვყავს, ყველა გავაზენილია ფრონტზე. კიროვი მშვიდადაა.

— ყველა კომუნისტი, კაციც და ქალიც, უნდა დადგეს თოფის ქვეშ და მუშებთან ერთად შეადგინონ მებრძოლი რაზმები, — ამბობს კიროვი. — რამდენიც არ უნდა იყვნენ თეთრები, ჩვენ მაინც გავანადგურებთ მათ, რათაც არ უნდა დაგვიკვდეს!

და ის პირველი იღებს თოფს. დღე და ღამე ქუჩებში ბრძოლაა. წითელი რაზმები იერიშით უტყევენ აჯანყებულებს, განდევნიან თეთრებს ერთი მხრიდან — ისინი მეორე მხრიდან მოდიან. მათ იქ აჩერებენ, ისინი კი მაგრდებიან და კვლავ აქეთ მოდიან. და ყოველ საათობით მტერი თითქოს მატულობს.

უფრო მჭიდროდ იკვრება აჯაპი!
აქ ზოგიერთებმა ცხვირიც კი ჩამოუშვეს, დაიწყეს ლაპარაკი: ვერ გავუმკლავდებით აჯანყებასო. კიროვთან თეთრების მხრიდან გამოიპარა ერთი ჩვენი კაცი, ხარატი გულკოვი.

— ცუდი ამბავია, ამხანაგო კიროვ. ამაღმისათვის მტერი იერიშს ამახადებს, მეწვერილმანეებს, მენაგარანეებს, გინაზილეებს და ყველა ვიგინდარას თოფებს ურიგებენ, ახალ რაზმებს ადგენენ, ხოლო ნავსადგურთან, წმინდა ვლადიმირის ეკლესიის მახლობლად, სახლში თეთრებმა მოაწყეს შტაბი: ირგვლივ ყარაულაია... იქ აჯანყების მეთაურები იკრიბებიან. ეტყობა, ისინი ძველი, გამოცდილი, მეფის ოფიცრები არიან.

— კარგი ცნობაა, ძალიან კარგი, — თქვა კიროვმა და მოიწვია სასწრაფო თათბირი.

— აი, ამხანაგებო, ჩემი გგება: უნდა განადგურდეს თეთრების შტაბი დღესვე, დაუყოვნებლივ, ვიდრე მეთაურები შეკრებილი არიან. შტაბი — ეს უჩინოა, ღმრველობის თავია, და როგორც კი ჩვენ აქვე მოგვევით, — დანარჩენებს ადვილად გავუსწორდებით, შეტევაც დაავიწყდებათ.

თათბირზე ყველა ამხაურდა.

— მართალია! შტაბი უნდა გავანადგუროთ!

— მაგრამ როგორ გავაკეთოთ ეს? შტაბამდე ვერ მივალწვეთ.

— სწორია, ვერ მივალწვეთ, — ამბობს კიროვი.

— მაშ ხარბაზნები რაღად გვინდა? უნდა ზარბაზნები ვესროლოთ!

აქ ზოგი დუმს, ზოგი თავს აქნევს.

— ეს შეუძლებელია,

— ამბობენ, — იმ სახლის გვერდით და ირგვლივ ხომ სხვა სახლები

დგანან. ყველგან მუშები ცხოვრობენ, ისინი ახლა

აქ არიან, ჩვენთან ერთად იბრძვიან. იქ დარჩნენ ქალები და ბავშვები.

ისინი რატომ ამოვხოვთ ტყვეები? არა, არა!

ეს შეუძლებელია. კიროვი ამბობს:

— ისე უნდა გავისროლოთ, რომ მხოლოდ იმ სახლს მოხვდეს, სადაც

შტაბია, და არც ერთი სხვა სახლი არ უნდა

დაზიანდეს. ამისათვის კი ჩვენ გვეკირდება მტრად გამოცდილი არტილერისტი — მეჩხენე. ხომ არავინ

გვეგულდება ასეთი?

— არა, ჩვენ შორის არ მოიძებნება... ვილცამ კი თქვა:

— ასტარხანში ცხოვრობს ერთი მოხუცი, ნაცადი არტილერისტი, ძველი აზრისი ოფიცერი.

— ოო, უთუოდ, ის ახლა თეთრებთანაა.

— არა, თეთრებთან არ არის.

— ნუთუ ის წითელია?

— არა, არც წითელია, ვერ გაიგებ, როგორია. აი, ჰქოთხე იმას, ვისკენაა.. წითლებსაცნო თუ თეთრებისაცნო, ერთი პასუხი აქვს: „იღავეთ უჩინოლ“.

კიროვმა გაიკინა და თქვა: რაკი თეთრებთან არ მიდის, მაშ, ალბათ, ჩვენი მტერი არაა. გამოგზავნეთ ის ჩემთან.

— არ წამოვა. არაფრით არ წამოვა. ჯიუტია ის მოხუცი.

— მაშ მე თვით წავალ მასთან.

კიროვი მიაცილეს იმ არტილერისტამდე. რას ელაპარაკა იქ მას კიროვი, არავის არ მოუხმენია, მხოლოდ, როგორც კი გამოვიდნენ ისინი შემდეგ

პარმილზე, დიდხანს მაგრად ართმევდნენ ერთმანეთს ხელს და სულ ილიმებოდნენ.

— მაშ, ბაბუა, ასე ვაკეთებ?

— აბა, სერგეი მირონის-ძევ, რაკი ვთქვი, მაშასადამე, ასეც უნდა იყოს.

ერთი საათის შემდეგ წითელი რაზმები ფრთხილად მიუახლოვდნენ აჯანყებულთაგან დაკავებულ ქუჩებს, მიმალნენ ბაღებში, ეზოებში. კიროვისაგან იყო ბრძანება: ზარბაზნის ვასილის უმაღლესი ქალაქის ყველა რაზმმა მოულოდნელად დაიწყოს შეტევა თეთრებზე.

ქუჩებში აქა-იქ, მხოლოდ ჩვენი ტყვიამურქვეველები დადიოდნენ. კიროვი არტილერიისტისა და ხარატ გულკოვის თანხლებით ავიდა ქალაქის ცენტრში მყოფ ციხეზე. იქ იღვა ზარბაზანი.

ციხიდან გულკოვმა დანახვა სახლი, სადაც შტაბი იყო, და არტილერიისტს ვადასკა დურბინით.

— აგერ, ბაბუა, ეკლესიის მარცხნივ, ნაცრისფერი სახლი, ძღვის მოჩანს სხვა სახლებს შორის. ეგ არის სწორედ. არ ააცდენ, მოხუცო? — ამბობს გულკოვი.

— ეგ ხომ იცივია, რომ ქაში ქალაში რომელიმე შეუმჩნეველ წერტილში მოახვედრო, — თქვა კიროვმა.

არტილერიისტმა ვაილიმა. მან დახედა რუკას, რაღაც გამოიანგარიშა ქალაღზე, ვასკა ბრძანება გაიტენათ ზარბაზანი და დაიწყო მძიმე ზარბაზნის მიმართვა.

— ჭე, ბჭუის... — თქვა გულკოვმა, — კელა სტუმრად მოფრინავს...

ციხის თავზე გამოჩნდა ინვლისელების თეთრ-მფრინავი.

მან დაიწყო წრეების გაკეთება და სულ უფრო დაბლა დაშვება.

— ამ საბავლომა ხომ შეგვიწმინდა, რომ მის მეგობრებს ჩვენ იბრაღით აქ სურპრინს ვუშნადებთ. მას ყუმბარის ჩამოღდებაც შეუძლია...

— ჰო, აბა, ნამცხვრებით ხომ არ გავვიმასპინძლდება, — თქვა კიროვმა.

უკრებ თვითმფრინავი წამოვიდა ზარბაზნისკენ.

— ყუმბარა! დაწყე! — დაიყვირა მოხუცმა. ყველანი წაწვენი მტკრღით მიწაზე... მიწისა და ქვიშის წადრეგინი ხმაურით ავარდა პიერში, ზარბაზნის მახლობლად ციხის ეზოში, და აქ უკრებ ქალაქის ყველა კუთხიდან მოისმა შორეული „ჰურ... რა... ა...“

ეს ჩასაფრებული რაზმები ვადმოვიდნენ შეტევაზე. ეტყობა, ყუმბარის აფეთქება მათ მიიღეს ზარბაზნის პირობით გასროლად.

კიროვი წამოხტა, მოხუცს მიეშველა ადრეაში, თვითმფრინავი კი გაფრინდა მეორე მხარეს და ხელახლა შემობრუნდა ციხისკენ.

— ბაბუა, დაურქვარე! ახლა ყველანაირად უნდა დამოკიდებული იყო მოვასწრებთ გასროლას და ტყუილმტკრღოლ ჩახოცავს ხალხი ერთმანეთს.

— არის! — თქვა მოხუცმა და გაისროლა.

კიროვმა წამით მიტრიალა დურბინი თვალებთან. ვაისმა აფეთქება. მთარტყა მოხუცმა თუ არა მიწანში, ვერ გააჩრქვეს. მტკრისა და ბოლის განიერი ბოძი იდგა იმ მხარეს, სადაც შტაბი იყო.

ვაი თუ არ მოხვდა? მაშინ იერიშით აიღება!

კიროვმა რეზ გადაიბრინა და მანქანით გაქროლა რაზმებთან, რომლებიც მიიტყვოდნენ წმინდა ვლადიმირის ცკლესიისკენ.

ციხის უკან თვითმფრინავიდან ტყვიამურქვევი აკაკანდა.

ეტყობოდა, თეთრები თავგამოდებით აპირებდნენ სროლის ატეხას, მაგრამ ისინი უკრებ რაღაცამ ჩაყლაბა. მათ რაზმებში გაიფლვა სამხენელმა ცნობამ: „შტაბი აღარ არის!“

სწორედ სასწრაფოთ ჩამოვადებულმა მძიმე ჭურვმა წაღეკა სახლი.

აფეთქებულ კედლებს შორის თითქმის ყველა დაიღუპა. აჯანყებულები უმეტაურებოდ დარჩნენ.

აქ იქ ყველა მხრიდან წითელი რაზმები დაეცნენ, მოფრინების საშუალებას არ აძლევდნენ. ურტყამენ, ერეკებიან. გიმნაზიელებმა, მეწეროლმანეებმა პირველმა დაიწყეს იარაღის გადაყრა, ეზოებს მიასყდნენ, დაიწყო პანიკა. მტრები უწესრიგოდ გაიქცნენ ყველა მხარეს. აფეთქებული სახლის მეზობელი სახლები მთელი დარჩა. მხოლოდ მინიბა დაიმსვრა, აქა-იქ კედლებიდან ჩამოიშალა შენაღესი.

— იი ეს მართლაც გასროლა! აჰ, აჰ, ბაბუაე! — იმეორებდა კიროვი.

უკრებ მტრის ტყვიამ გაიწვილა გვერღით მდგომ სახლის კედლებზე.

რომელიღაც მუშა მიბრუნდა და დაუყვირა კიროვს გაჯერებთ:

— ამხანავო, კიროვ! თქვენ რა სულ გარეთ ხართ რას მიიწვეთ წინ? თქვენ რომ მოკლან, როგორ და ვიქნებით ჩვენ უკომანდიროდ?!

კიროვმა ღიმღით უპასუხა:

— აბა, მაშ რაღა კომანდირია ის, თუ კულში ჩანჩაღი დაიწყო.

ნოთელაუნი

გიოგგი ჭვიგვიდი

ჩვენ არავის ვეომეღით,
არც არავის
ვტავებთ მიწას,
მაგრამ საბტროღ
ვინც წაშოვა,
მის შვეშტრავით
ბუღის ვიცარას!
ვირა, ვირავი

ვირ შხაჩვიხ
ქლემავოცოკოლ
ჩვენს დიდ ქავიჩს;
თუ ზაბავიჩად,
ბარბავიღან
აშოვაგვრინთ
ხვალს ქავავიშთ!

ვირ ბახღვაბ
მბირი ვირას
ვირც ხვალმთხ
და ვირც ზღვაშო;
ცაშოც ისეთ
ცეცხლში ბახავიშთ,
როგ უკვავოღ
შთაინთქას ვიბ!

გულადობა — ეს გაგება არ იყო. მზორად ერთდროულად მოჭრებდა სხვადასხვაგვარად შეფასდება: ერთნი ამ მოჭრეებს თვლიან გულადობად, მეორენი კი ფიქრობენ, ამ კაცს არაფერი განსაკუთრებული რამ არ ჩაუდენია.

გულადობანი დიდ როლს თამაშობს თვით-შთაგონებას. თუ კაცი შთაგონებს თავის თავს, რომ მას ეშინია, მაშინ ძალიან ძნელია ამ შეგრძობნიდან თავის დაღწევა. ადვილი უბრალო მაგალითი. ყველას შეუძლია გაიაროს იატაკის ერთ ფიჯარზე, არაფის აზრადვე არ მოუვია, რომ ამის გაკეთება საშიშია, მაგრამ წარმოადგინე, რომ ასეთივე გიწრო ფიჯარი გადებულია ხრამზე და საჭიროა მასზე გავლასაშინაო! რასაკვირველია, საშიშია, არიყო ყველა გაბედვის გადაიაროს ასეთი გზით ხრამზე, და იმას, ვინც გადავლის, ისეილიან გულადად, თუმცა რაიმე განსაკუთრებული მას არ ჩაუდენია: ეს ფიჯარიც ისეთივეა, როგორც იოაბის იატაკზე იყო დაგებული.

როცა კაცი ხედვს და თავის თავს შთაგონებს, რომ გიწრო ფიჯარს ხიდიტ ხრამზე გადასვლა საშიშია, მაშინ მას ხედვები და ფეხები არ ეშორებოდა, შინი აიტანს.

თუ ვილაპარაკებთ შეგნებულ გულადობაზე, ისეთ შემთხვევებს, როცა კაცი ნათლად წარმოადგენს იმას, რასაც აკეთებს, აგრეთვე იმას, რადენდა საშიშია ეს, მაშინ იქ, ხშირად, შეიძლება დაიბადოს მეტყვეობა. კაცი ფიქრობს: „გააკეთებ მე ამას თუ არა?“ და რომ ეს მანიც გააკეთოს, უნდა მტკიცედ უთხრას თავის თავს: „დაბო, მე ამას გააკეთებ მე ეს უნდა გააკეთო, რადკე არ უნდა დამოჯდეს, საფრთხის მიზეზდავად“.

უნდა შთაგონი შენ თავს ის აზრი, რომ შენ უნდა გააკეთო, და მაშინ გააკეთებ კიდევ. არ უნდა იფიქრო, რომ გულადობა რაღაც განსაკუთრებული რამ არის, გასუყურნილია მხოლოდ განსაკუთრებული ადამიანებისათვის.

გულადი ყველას შეუძლია გახდეს. მხოლოდ საჭიროა დიდ-ხანს, სისტემატურად გამოზარდნად შენი თავი ასეთი სულისკეთებითი, მიანიყო შენი თავი, გაუგონო საკუთარ ბრძანებებს, მტკიცედ შეასრულო ის, რის გაკეთებაც გადაწყვიტე.

ბევრნი ფიქრობენ, რომ ავიციანში მთავარია — ტექნიკა, საკმარისია სასესიოთ დაფუფლო ტექნიკას, ხოლო დანარჩენი თვითონ მოეს. ეს სწორი არაა. ხშირად ხდება ასე, რომ ნაწარჯიშევი ნებისყოფა, მოზადებული ფსიქიკა წყვეტს საქმის წარმატებას.

როგორც მექანიკოსი გაფრენის წინ გულადობით სინჯავს აპარატის თვითულ ნაწილს, ასევე ადამიანს, თვითმფრინავის მმართველმა, უნდა მოამზადოს თავისი ფსიქიკა, შესძლოს თავისუფლად წარიოს არა მარტო თვითფრენი თავისი მოზარობა, არამედ თავისი ნებისყოფაც.

მე ერთ მფრინავს ეცილობდი. ეს კაცი ფრენად შეიდი წლის განმავლობაში. ფრენად როგორც შეეფერება — სუფთად, კარგად, დად თვითმფრინავებზე. ტექნიკურად სასესიოთ მოზადებული იყო.

და აი ერთხელ, ფრენის დროს, თვითმფრინავს, რომელსაც მართავდა ეს მფრინავი, მოულოდნელად დაუხიანდა ოთხიდან ერთთობი მოტორი, მფრინავმა მშენებნიდან იცოდა, რომ დარჩენილი სამი მოტორის სიმძლავრე სასესიოთ სკამარისი იყო ჰაეროდრომამდე გასაფრენად. გაფრინდა, მაგრამ წესრიგად გერ გაიანგარისა და გადავიდრინა ჰაეროდრომი, მოსალტა. ის, აღბაო, აღუღდა. მან ხელახლად ჩართო მოტორები და გაფრინდა. უნდადა შესულები აფრიდრომზე საჭირო გზით და სწორად დამჯდარიყო მიწაზე, მაგრამ მოზარუნებისას საბე დახიანებული მოტორისაკენ შეზარუნა.

მფრინავმა იცოდა, რომ ეს არაა სწორი, ჩვეულებრივ მფრინავებში, მიწაზე, მისთვის არა გვეიბათაო, რომელსაც მოტორები დახიანებულია, ის ხუსტად გაიასუბნდათ: „ამომშავე მოტორებიასკენ“.

მაგრამ ჰაერში, განსაკუთრებით მომენტში, ამ მფრინავმა მოუხეია არასწორად, დახიანებული მოტორისაკენ, ამტრამაც ის ვერც მეორედ მოვიდა ჰაეროდრომზე და ისე დინაა, რომ დაკარგა რა ყოველგვარი იმედნი წესრიგად მიწაზე დაჯდომისა, დაჯდა იქ, სადაც მოხვდა, შორის ჰაეროდრომიდან, დაამტრეობა მანქანა, თვითონვე დახიანდა.

ეს ავარი არ შეიძლებადა ახსნილიყო მფრინავის ტექნიკური მოუზადებულობით, მაგრამ ფსიქურად ის უფოოდ გერ იყო საკმარე მოზადებული. მიმეე წუთებში მან ვერ შეძლო ვტევა თავისთავისთვის მკარად და მტკიცედ: „მე რათაც იყო უნდა დამოჯდეს უნდა დავეშვა ჰაეროდრომზე“.

აი შემთხვევა ჩემი საკუთარი პრაქტიკიდან, რომელმაც მომიცა სასულებმა გამოვო, როგორც უნდა თავის დატერა განსაკუთრებულში.

1927 წელს ჩვენ ვედიდით ახალ თვითმფრინავებს შტოპოიოდან გამოსვლით.

შტოპორი — მართალი ჰოლოდისი ფიჯურაა, რომლის დროსაც თვითმფრინავი, ბრუნავს რა თავის ირგვლივ, ვერტოპორიკად გრეხება ძირს. შტოპორი სახიფათო ფიჯურაა. ყოველგვარი შეცდომა ჰაერში, ჩვეულებრივ სიტარის დაკარგვისა და თვითმფრინავის შტოპორზე გადასვლით მოვარდება. ამიტომ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია შტოპორის შესწავლა, რომ საჭირო მომენტში ადვილად გამოიხედო მისგან.

იმ დროს ჩვენ არ ვიცოდით, რომ არსებობდნენ ისეთი თვითმფრინავები, რომლებიც არ გამოდიან შტოპორიდან. არც ამისი მიზეზი ვიცოდით. მე მხოლოდ ერთი წლის შემდეგ შეიტყვე, რომ იმ თვითმფრინავებს, რომელსაც ჩვენ ვედიდით, არ შეიძლებადა შტოპორიდან გამოსვლა. ის ისე იყო აგებული, რომ შტოპორიდან რა შტოპორში, გამოსვლა აღარ შეიძლებადა.

გაფრენის წინ ამხანაგებმა მიჩრებს თან პარაშუტი წამული. მე უარი განვატყედა. იმ წლებში პარაშუტიზმი ჯერ კიდევ არ იყო სად მასობრივად გავრცელებული, როგორც ახლა.

მაგრამ ამხანაგებმა მაინც დამიყოლიეს წამული პარაშუტი და გაცილებულია. უფრო ხუმრობითი, ვიდრე სერიოზულად, მომეცს რამენიმე მსამიანი დარიგება.

გულწრფელად ვამბობ, მე ნაკლები უყრადლება მივატყე მათ იმ ლაპარაკსა და კამათს, მაგრამ იმის გამო, რომ ამისთვის ახალი იყო, უჩვეულო ტრისი, გაფრენა საპასუხისმგებლო, შედეგი გაურკვეველი, — მე ვერ გაფრინდი იმდენ ხანში, როგორციაკვი ვფრენდი ყოველდღე. ვიღავივე ვერც არც ისე ძალიან, ოდნავ.

ავიღე საკუთო სიმაღლე. გაგვიტოვე მოტორი და შევედი შტოპორში. ისინი შემდეგ, როგორც ერთ თვითმფრინავმა გააკეთა ხუთი ხვეული, მე დაეაყენე საბე იმ მდგომარეობაში, რომლის დროსაც მანქანა უნდა გამოვიდეს შტოპორიდან. თვითმფრინავი ვანაკრებიდა ტრიალს. კიდევ ხვეული, მეორე, მესამე, ეს უკვე არ იყო სასიამოვნო. მეხუთე და მეექვსე ხვეულის შემდეგ მე უკვე მივხედა, რომ საბე უკუდადა. მაგრამ ცდებს, რომ გამოვიდნა თვითმფრინავი შტოპორიდან, ვაგრძელებდი მანაშ, სანამ საბოლოოდ არ დავიწმუნდი, რომ მანქანა სრულიად აღარ უჯრებეს საბეს. „რა ექნა? გადავბტე პარაშუტი, თუ დაფრე მანქანაში?“ — გათვიტე.

გადაწყვიტე გადავბტეობიყავ: სხვა გამოსავალი არ იყო. მე შევიხიბნი საბტ, რომელზეც მართებდა თვითმფრინავთან, შევედებე ავიხილულიყავ და ჩამომეჯდარიყავ ქიშხე. ეს ძნელი საბე აღმინდა. ცენტრისმართობი ძალა ისე მუჯკევიდა ჩამოსაჯდომზე, რომ მიგან მწყვეტდა თითქმის შეუკლებელი იყო. მაგრამ ამისა, ძნელი იყო თავისათვის ძალდატანება, რომ მანქანა მიმტრეობინა.

გუდალობა?

მე მაშინ ძალიან კარგად ვიყავი ნავთობიანი, როგორც ფიციკურად, ისე ფსიქურად, და ამიტომ, უარვეყვი რა მერყეობა, მანინ გადამწვიტე გადაბტომა.

იდაყვებითა და მუხლებით დაჯანდობილი ამოვცოდი, სწორედ ამოვცოდი კაბინის ქიმზე, ჩამოვჯექი, გადავეციდე უკან ზურგით და დავეშვი.

როგორც კი ჰაერში აღმოჩნდი, დავიწვი ფიქრი: რას ჩადის ჩემი თვითმფრინავი? არ ვიგამომდღოს მეთუკი. ავიხედე, მაგრამ ვერაფერი ვერ ვაგარჩიე. შემდეგ რაღაცამ ხმამალა გაიშორილა ჩემს თავზე და მე მძლავრად ამოვი მზრებიდან. ეს — პარაშუტი გაიხსნა.

ყველაზე უფრო განმაცვიფრა დამჯარბულმა სიჩუმემ. შევისწორე პარაშუტის თასმა და აქ ვიგრძენი, რომ მე ძლიერად მეწვის ღეწები. მამსადამე, შე სწორად გამოქმედებდი, სისხლი ტვინისაკენ ცემდა.

თუ კაცი ფიორდება, თუ მას ფეხები უტრთის და ტვინი სისხლიდან ეცლება, მამსადამე, ის შეშინდა. ასეთ წუთებში გადაწვევტილება არაა სწორი. მე კი არ შეშინდი, გამოქმედები ზუსტად და მოთიქრებულად.

დაბლა მოვფომა აზნაავებმა მითხრეს, რომ მე გადმოვტი თვითმფრინავიდან მხოვდაორე ბეუელის შემდეგ, როცა მანქანის ხსნა შეუძლებელი იყო.

მე ძალიან კარგად დამასხონდა, რა თქვა მიხილ ივანეს — ძე კალინიწმა გულადობის შესახებ, როდესაც ის დაჯილდოვებულთ, წითელი არმიის მუშაკებს უროგებდა ორდენებს.

მ. ი. კალინიწმა თქვა, რომ გაბედული ხალხი ჩვენში, საბჭოთა კავშირში, ბევრია, უნარია, ნიჭიერი, თავისი საქმის საუკეთესოდ მცოდნეოდ არიან, მაგრამ გმირები და გულადები მათ შორის ხდებიან მხოლოდ ისინი, რომლებსაც შეუძლიათ საჭირო მომენტში სრულიად გაიღონ მთელი თავისი ძალა, მთელი თავისი ცოდნა და უნარი გაბედული მოქმედების შესასრულებლად.

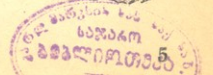
კრემლში, სახელგანთი გმირი მფრინავი ქალბის — ალენტინა გრიზოდუბოვას, პოლინა ოსიპენკოსა და მარინა რასკოვას პატესაცემდა, თვითმფრინავ „როდინაზე“ მათი გადაფრენის შემდეგ მოწყობილ ბანკეტზე, მე სადღეგრძელო ვთქვი იმაზე, რომ საბჭოთა მფრინავებმა დაიპყრონ მსოფლიო ავიაციის ყველა რეკორდი მეთუკი.

ჩემს სადღეგრძელოზე მიასუბა აზნაავმა სტალიწმა.

მან თქვა, რომ რეკორდების დაპყრობა ძალიან კარგი საქმეა, ხოლო ის მოითხოვს წინდახედულობას და გარკვეულობას. ყველა მფრინავს როდი შეიძლება დავეალოთ და ამყაროს რეკორდი, ის მოეთხოვება მხოლოდ „ჩვენი დროის მფრინავს, რომელიც გამბედაობასთან აერთებს სიფრთხილეს, ცოდნას, ზუსტ გაანგარიშებას“.

და ასე, ნამდვილი გულადობა — არაა მოუფიქრებელი მოქმედება, ჩადენილი რაიმე უმეცოფილებით გამოწვეული გულის მღელვარებისას, როდესაც კაცი ვერ ხედავს მისოლოდნილ საფრთხეს. ნამდვილი გულადობა — გამბედაობის, სიფრთხილის, ზუსტი გაანგარიშების, საჭირო დროს მთელი ძალღონის უნარიადა გამოყენებისა და ცოდნის შეხამება. აი რა არის ნამდვილი გულადობა.

კაცი არ შეიძლება შემთხვევით გახდეს გულადი. თუ მან ნამდვილად ჩაიძინა გულადობა, მაშ, ის ფსიქურად მომზადებული იყო და მიიმე წუთებში საესებით შეძლო გამოცეჩინა მთელი თავისი უნარი და ცოდნა. სასიფთო, განსაკუთრებით დაძაბული მდგომარეობა გამოცდის და აწრთობს ადამიანის ფსიქიკასა და ნებისყოფას. ვინც დაიჭირა ასეთი გამოცდა, ის გულადი ადამიანია.

მოიარო ავიაცია

ყოფმარმტყორცნებს მიცემული აქვს ბრძანება: ყოფმარები დაუშინონ მოწინააღმდეგეთა აეროდრომს. მზვერავებმა დაზვერეს: აეროდრომს ყველა მხრიდან დაარაჯობს საზენიტო იარაღები, ხოლო ყველა მეზენიტეს აქვს ისეთი ხელსაწყო, რომლის დახმარებით მოტორების ხმაურზე ზუსტად შეუძლია გამოარკვიოს — რომელი მხრიდან, რა სიმაღლეზე და რა სიჩქარით მოფრინავენ ყოფმარტყორცნები.

ყოფმარტყორცნები ჯერ არც კი ჩანან, ხოლო მეზენიტებმა უკვე იციან, საით უნდა მიმართონ იარაღი და როგორ დაუმიზნონ.

ყოფმარების ჩამოყრამდე ესვრიან მეზენიტენი ყოფმარტყორცნებს: ნაწილი თვითფრინავებისა დაიღუპება, მხოლოდ ზოგიერთები მიფრინდებიან სამიზნომდე და ჩამოყრან ყოფმარებს. რა უნდა გავაკეთოთ, რომ ბრძანება შესრულდეს დანაკარგის გარეშე?

უპირველესად საჭიროა მოწინააღმდეგის საზენიტო არტილერიის განადგურება, მოულოდნელი იერიშით მისი აღება. უნდა გაიგზავნოს სწრაფი მოიერიშე თვითმფრინავები, კარგად შეიარაღებული ტყვიამფრქვევებით.

აი ისინი უკვე ფრენენ დაბლა მიწასთან („მთიბავი გაფრენით“), ეფარებიან ტყიან გორაკებს. ისინი არამც თუ არ ჩანან, არამედ თვით ზუსტი იარაღების საშუალებითაც ძნელია მათი ხმაურის გაცემა. ისინი უახლოვდებიან მოწინააღმდეგის საზენიტო ბატარეას და უცებ გამოძვრებიან რა ტყიდან, ელვსებურად სისწრაფით გაფრინდებიან მტრის ბატარეისაკენ.

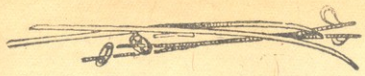
მტერი შემწრუნებულა: ოფიცრები და ჯარისკაცები პანიკაში არიან, ყრიან იარაღს და გარბიან. ცდილობენ თავი დააღწიონ ტყვიის წვიმას.

მტრის ძლიერი ბატარეის ნაცვლად მხოლოავი საკვამლეები, დამტვრეული იარაღებია... ყოფმარტყორცნელთათვის გვა თავისუფალია.

პიონერებო! გადაშლით რა ჩვენი ჟურნალის ამ ნომერს 7, 8, 9, 10 გვერდები თქვენთვის უჩვეულო მდგომარეობაში დაგვდებთ. ზოგი ნაბატი და ტექსტი შებრუნებითაა დაბეჭდილი. ეს შეცდომა არ გვეგონოთ, პირიქით, რედაქციამ მოიხურვა თქვენთვის ახალი რამ გავეთვინა. საწელდობრ, ყველაფერი რიგზე იქნება, თუ თქვენ 7, 8, 9, 10 გვერდებს სუფთად ამოიღებთ ჟურნალიდან, ისე რომ ჟურნალი არ დაიფურცლოს, შემდეგ მათ მოკეცავთ მე-7 გვერდზე გავლულ ჯერ ჰორიზონტალურ ხაზზე, შემდეგ ვერტიკალურზე, მერე კი მას, როგორც რვეულს, ნემსითა და ძაფით შუაზე დამაგრებთ. თქვენ მიიღებთ პატარა წიგნაკს.

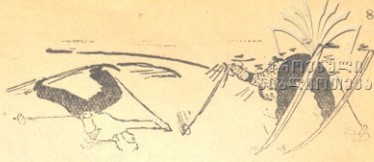

“რეზინის და მისი მრავალი სხვადასხვა სახეობის რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების გამოცდილების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“სხვადასხვა სახეობის რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“...მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“...რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“...სხვადასხვა სახეობის რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“...რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“...რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“...რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

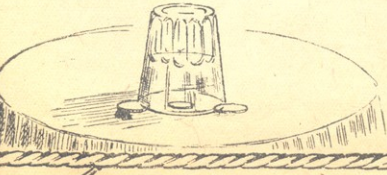
“...რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

“...რეზინის მასალის გამოყენების შესახებ მისი მრავალი გამოცდილების შესახებ...”

ხელის სიძაღვე

სურთავადაფარებულ მავი-
დაზე ორ აბაზიანს შორის
დადეთ ერთი ორშაურიათი;
შემდეგ აბაზიანებზე შემოღ-
ვით მინის ჭიქა, როგორც
ნახატუა ნაჩვენებია.
ჭიქის ქვეშოდან ისე გამოი-
დეთ ორშაურიათი, რომ ხე-
ლით არ შეეხოთ და არც
აღვილიდან არ დაძრაოთ ჭიქა
და აბაზიანები.

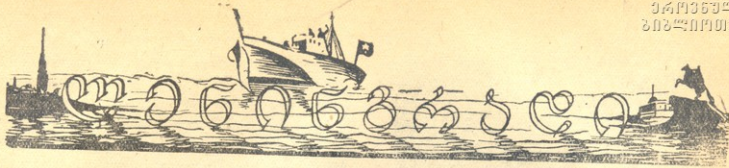
ბიბონის წიგნაკი

№ 1234567890 1940

(საბაოთა კავშირის ძალაქმის ისტორიადან)

იმ ადგილს, რომელზედაც გაშენებულია ქალაქი ლენინგრადი, უსსოფარი დროიდანვე დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ვერპოის ზოციერით ქვეყნისათვის. ფინელები, რუსები და შვედები მრავალი ასეული წლის განმავლობაში ვააფორებულ ბრძოლას აწარმოებდნენ აქ დამკვიდრებისათვის.

ხან ერთი მხარე იმარჯვებდა, ხან მეორე. იყო მუდმივი უთანხმოება, ჩხუბი. ადგილი კი ისევ და ისევ განხეთქილების ვაშლად რჩებოდა — ვერავინ ვერ მკვიდრდებოდა მტკიცედ და საბოლოოდ.

მეტსხრე საუკუნეში აქ გაჩნდნენ სლავიანები. მათ აავგეს რამდენიმე ციხე-სიმაგრე და ვააფართოვეს თავიანთი სამფლობელო.

ამავე დროს შვედები და ფინელებიც ცდილობდნენ მდინარე ნევის ნაპირებზე დამკვიდრებას. ცუცხლთა და მახვილით მიიწეოდნენ წინ შვედები. მაგრამ ყოველგვარი მათი ცდა მარცხით მთავრდებოდა. 1240 წელს ნოვგოროდის ჯარმა, რომლის სარდალიც ალექსანდრე ნევესკი იყო, მდინარე იეორის შესართავთან დაამარცხა შვედების ფლოტი და განდევნა იქიდან.

მეთოთხმეტე საუკუნის დასაწყისს ნოვგოროდელებმა აიღეს ციხე-სიმაგრე ლანდსკრონი. ცოტა უფრო გვიან მათ თვით დაიწყეს ახალი, უფრო მნიშვნელოვანი ციხე-სიმაგრის აგება ნევის ნაპირზე.

ამ ამბებით უკმაყოფილო შვედებმა კვლავ სცადეს რუსების განდევნა, მაგრამ აქედანაც არა გამოვიდა რა. სლავიანებმა უკუავადეს მტრები და უფრო განამტკიცეს თავიანთი პოზიციები.

გავიდა რამდენიმე ათეული წელი. ერთ-ხანს, ასე თუ ისე, სიმშვიდე იყო. ამ მხრიდან მტრები ვეღარ აწყობდნენ დამრბევ ლაშქრობას რუსების წინააღმდეგ. მაგრამ აი, მეთექვსმეტე საუკუნის დამლეტ შვედები ახალ შეტევაზე გადავიდნენ. შეტევა შეტად მკაცრი იყო. ჩანდა, მტერს მეთი ძალა ჰქონდა.

1617 წელს დაიღო ზავი, რომლის მიხედვითაც ნევის ნაპირები შვედების ხელში გადავიდა. მეჩვიდმეტე საუკუნის მეორე ნახევრის დასაწყისს რუსებმა აიღეს აქ ორიოდე ციხე-სიმაგრე, მაგრამ სულ მალე ისინი კვლავ დაიბრუნეს შვედებმა და მთელ ხაზზე განამტკიცეს ბატონობა.

რუსეთი ცუდ მდგომარეობაში ჩაყარდა. დაიკარგა მნიშვნელოვანი საზღვაო გზა.

მაგრამ რა უნდა ექნათ მაშინ? ძლიერი მტრის განდევნა შეუძლებელი იყო. ეს მხოლოდ გვიან მოხერხდა, პეტრე დიდის დროს. დაჯდა თუ არა პეტრე პირველი ტახტზე, მან მაშინვე დაიწყო ფიქრი შვედების განდევნაზე. რამდენიმე წლის განმავლობაში იგი გულმოდგინედ ემზადებოდა ომისათვის. და აი, 1700 წელს კიდევ დაიწყო ომი შვედეთთან.

იმ დროს შვეცია ძალიან ძლიერი სახელმწიფო იყო. მას ჰყავდა მთელ მსოფლიოში საუკეთესო არმია და ფლოტი. პეტრე პირველი არ შეუშინდა ამას და გარს შემოერტყა შვედების სიმაგრეს — ნარვას. მაგრამ სულ მალე შვედებმა სასტიკად დაამარცხეს რუსები, ხელთ იგდეს მთელი არტილერია და უთვალავი ტყვე.

რუსეთი პანიკამ მოიცვა. ბევრი სასოწარკვეთილებმა ჩი ჯაყარდა. ფიქრობდნენ, რომ ველარასოდეს დაიბრუნებდნენ ნევის შესართავს.

არ დაიბნა პეტრე პირველი. მეფემ ბრძანება გასცა ჩამოეხსნათ ეკლესიების ზარები და ზარბაზნებად გადაედინათ. რამდენიმე ათეული ნიჭიერი

ახალგაზრდა სასწავლებლად უცხოეთში გაგზავნეს, რათა ისინი არტილერიისტები და ისტატები გამოსულიყვნენ. ყმა-გლეხებისაგან შეაგროვეს ჯარისკაცები და მათი წრთვნა დაიწყეს.

ასეთი მზადების შემდეგ პეტრე პირველი კვლავ შეება შვედებს. 1703 წელს პეტრემ წაართვა მათ მდინარე ნევის ქაობიანი შესართავი და ბრძანა: ქალაქი.

დაიწყეს ადგილის დაგეგმვა. გემას თვით მეფე აღგენდა.

ერთხელ იგი მაგიდასთან იჯდა. წინ უზარმაზარი ქაღალდი ედო. ქაღალდზე რაღაცა ნახაზები და

ალექსანდრე ნევესკი.

პეტრე პირველი.

აქ აშენდეს დიდი

წერტილები იყო. პეტრე დასწერებოდა მას და უხსნიდა თავის მოხელეებს: აქ ესა და ეს ქუჩა უნდა იქნეს, აქ ესა და ეს სასახლე, აქ ესა და ეს ციხეო.

ყველაფერი კარგადაა, უთხრეს პეტრეს, მხოლოდ ერთი განაპირა ადგილი დაგრჩათ დაუგეგმავიო. რომელია? — იკითხა მეფემ. მას აუხსნეს, თუ რომელ გარეუბანზე იყო ლაპარაკი. „ხო, ტა!“ (ახ, ის!) — წამოიძახა პეტრემ. მის შემდეგ იმ ადგილს ოხტა დაერქვა.

ქალაქის ადასწინებლად აუარებელი მუშახელი მოიწვიეს. ყოველი მხრიდან მორგები აქ გლეხები, ხელოსნები, ოსტატები. არის ცნობები, რომ პირველ წელს აქ უკვე ორომცოათასზე მეტი კაცი მუშაობდა. მათ ვაჟაყვადთ არხები, აშრობდნენ დაჭობებულ ადგილებს, ამარგებდნენ ნაპირებს...

შრომა მეტად მძიმე და აუტანელი იყო. სიცივეში, უბედურებაში მუშაობდნენ მთელი დღე. დროებითი საცხოვრებელი ბინები ძალიან ცუდი ჰქონდათ, კვებაც ცუდი ჰქონდათ, ტანისამოსიც, საქეიმო დახმარებაც.

ამიტომაც მალე თავი იჩინა ავადმყოფობამ, გაჩნდა ეპიდემია. ყოველდღე, ყოველ საათს კვდებოდნენ აქ მუშები. მარტო ერთი პეტროპავლოვსკის ციხის აგებამ თურმე ასიათასი კაცი შეიწირა.

მაგრამ მუშაობა მიინც სწრაფად მიმდინარეობდა. ყოველდღე, ყოველ საათს შესამჩნევი ხდებოდა ქალაქის ზრდა-განვითარება. სულ მალე მრავალი სასახლე თუ სახლი წამოიჭიმა ძველ დაჭობებულ ადგილებზე, მდინარე ნევის ნაპირებზე, პალატის ზღვის ნაპირებზე.

ქალაქის მშენებლობასთან ერთად წარმოებდა სახმელეთო და საწყობო გზების მოწყობა. უკვე 1703 წელს დაიწყო ეგრეთწოდებული ვიშნევილოცკის სისტემის მშენებლობა, — ნევის შეერთება ვოლგასთან. ეს მშენებლობა ექვს წელიწადში დამთავრდა.

1704 წელს საფუძველი ჩაეყარა დიდი ნავსაშენი ქარხნების მშენებლობას, ხოლო ცხრა წლის შემდეგ დაიწყო მცირე ზომის გემსაშენი ქარხნის აგება.

სულ მალე, თანდათან, ქალაქში აღმოცენდა რამდენიმე საწარმო: შაქრის ქარხანა, სახსმელო ქარხანა, ცვილის ქარხანა, აუტრის ქარხანა, ქურქ-ლელოს ქარხანა, ტყავის ქარხანა და სხვა.

ახალ ქალაქში პეტრე დიდის დროებითი საცხო-

ვრებად აგებულ იქნა ჰოლანდიური სტილის პალატარა სახლი. პეტრეს ბინის გარშემო აშენდა აგრეთვე მეფესთან დაახლოებულ პირთა სახლები. ქვეყნის შორის გამოიჩნდა მენშეიკოვის სასახლე.

ქალაქში მოედანიც მოაწყვეს. ამ მოედნის ნაპირებზე ჩამოჭრიდა შესანიშნავი შენობები: სასტუმრო, ფოსტა, მთავრობის დაწესებულება, ბირჟა...

ნევის მარცხენა მხარეს მუშების, მოსამსხურეებისა და უცხოელებისათვის მოაწყვეს სპეციალური დაბა. აქვე წამოიჭიმა გუმბათებიანი ეკლესია. მეორე მხარეს, ახალი ქალაქის პირდაპირ, გამართეს მეფის საზაფხულო სასახლე, სასახლესთან საზაფხულო ბაღი თავისი შესანიშნავი შედრეებით...

ასე რომ ქალაქი სულ უფროდაუფრო ვითარდებოდა და მშვენივლოდა. მაგრამ იგი მიინც პატარა იყო. მეფეს კი უნდოდა რაც შეიძლება მალე გაზრდილიყო ახალი ქალაქი, სანკ-პეტრობურგი. ამიტომ გასკვა განკარგულმა სავალდებულო გადასახლების შესახებ: სხვადასხვა კუთხის აზნაურებმა და თავადებმა დაიწყეს მუდმივი საცხოვრებელი სახლების აგება ქალაქში.

1712 წელს ქვეყნის ცენტრალური დაწესებულებები მეფემ პეტრობურგში გადაიტანა: ამის შემდეგ უფრო სწრაფად იწყეს იქ გადასახლება თავადებმა, აზნაურებმა, ვაჭრებმა, ხელოსნებმა... ასე რომ, მეთვრამეტე საუკუნის პირველი მეოთხედის დასასრულს პეტრობურგის მოსახლეობამ სამოცდაათათასს მიაღწია.

ეს რიცხვი იმ დროისათვის დიდი იყო, ქვეყნის ყველა ქალაქის მცხოვრებთა ოცდაერთ პროცენტს შეადგენდა ეს რიცხვი.

მაგრამ გადმოსახლება მიინც არ წყდებოდა. მოდიოდნენ და მოდიოდნენ რუსეთის სხვადასხვა კუთხიდან ახალახალი მცხოვრებნი, მოდიოდნენ და მოდიოდნენ უცხოეთიდანაც: გერმანიიდან, საფრანგეთიდან, ჰოლანდიიდან, პოლონეთიდან...

ცხოვრება კი ქალაქში არ იყო ხელსაყრელი. არხების ვათხის გამო აქ მრავალი კუნძული წარმოიშვა, ამავე დროს კი ქალაქს არცერთი ხიდი არ ჰქონდა. ქუჩებში კვლავ ეყარა მშენებლობის ნარჩენი ნაგავი, ეყარა ქვები, ხისა და ლითონის ნაჭრები, იყო მტკერი, იყო ტალახი...

მაგრამ ყველაფერი ეს ისე არ აწუხებდა ხალხს, როგორც ზშირი ჭურღობა და ავაზაკობა, ძირცვა-გლეჯა. დაღამდებოდა თუ არა, ჩამოწვებოდა თუ არა ქალაქში სიბნელე, ბორბოტომაქმედიბა ბრბობები შეუღლებოდნენ მგზავრთა აწიოკებას. ამიტომ ღამით ვერ ბედადნენ სახლიდან გამოსვლას. მართალია, მთავრობამ ქუჩებში გუშაგები დაეყენა, მაგრამ მძარცველები მიინც არ ისვენებდნენ.

პეტრე I ფლოტის ერთერთი ორბანანი სამხედრო გემი „ინფერმანლანდი“.

ბოლოს შემოღებული იქნა ქუჩების განათება. ამის და სხვა ზომების შედეგად მძარცველობამ და ქურდობამ შესამჩნევად იკლო. ხალხი თანდათან მიერწია ქუჩებში სეირნობას და მამაობით, ქალაქი გამოაცოცხლდა.

დღით თუ ღამით ბალტის ზღვიდან პეტერბურგს მიადგებოდა სხვადასხვა ქვეყნიდან წამოსული გემები. გემებს მოჰქონდათ რუსეთისათვის საჭირო საქონელი: მანუფაქტურა, ავეჯი, რკინეულობა. მიჰქონდათ პური, ნედლეული... მთავრობა ყოველგვარ ღონისძიებას ხმარობდა ახალი ნავსადგურის მნიშვნელობის გასაზრდელად: აკრძალულ იქნა საქონლის შემოტანა სხვა ბალტიისპირა ნავსადგურებიდან, ახალი გზით მოსულებს ენიჭებოდათ შეღავათი.

ამიტომ პეტერბურგის ნავსადგურის სავაჭრო ბრუნვა ერთბაშად გაიზარდა. მაგალითად, პეტერბურგიდან შემოტანილი საქონლის ღირებულება 1726 წელს 1718 წელთან შედარებით ცხრაჯერ გადიდა. ასი და ზოგჯერ მეტი გემი მოდიოდა ყოველდღიურად ქალაქში.

გემების მოსვლის გაზიარება, საქონლის მეტი შემოტანა და ვატანა ხელს უწყობდა მრეწველობის ახალახალი დარგების წარმოქმნას. მეთვრამეტე საუკუნის ორმოციან წლებში აქ აღმოცენდა ფაიფურის ქარხანა, აფრის ფაბრიკა, საოქრომჭედლო სახელოსნოები და სხვა.

მაგრამ პეტერბურგი ევროპის მოწინავე ქალაქებთან შედარებით მაინც საცოდავ შთაბეჭდილებას ტოვებდა. ქუჩები კვლავ მტკრიანი იყო, ბაზრები უშინო და ქუჩუიანი. აქა-იქ ქაობის წყალი იღვავდა. მეთვრამეტე საუკუნის ბოლოს ნიღბულ იქნა თელი რიგი ზომები ქალაქის კეთილმოწყობისათვის. გაიყვანეს ახალი არხი, შეაერთეს კუნძულები ხიდებით, მოაწყეს ახალი შადრევნები, გაამწვანეს სასახლის კუნძულები...

1819 წელს პეტერბურგში დაარსდა უნივერსიტეტი. ახლა ყოველი მხრიდან იწყეს მოსვლა ქალაქში სწავლას მოწყურებულმა ახალგაზრდებმა. პეტერბურგი არამარტო დედაქალაქი იყო, არამედ იგი ხდებოდა მრეწველობისა და კულტურის ცენტრად. იზრდებოდა ქალაქი, იზრდებოდა მისი მოსახლეობა. 1860 წელს პეტერბურგის მცხოვრებთა რიცხვი უკვე ნახევარ მილიონამდე ავიდა.

თუ წინათ მცხოვრებთა საგრძნობ ნაწილს ჩინოვნიკები და ჯარისკაცები შეადგენდნენ, ბოლო დროს მდგომარეობა სულ შეიცვალა, გამარჯვდა მუშათა რიცხვი. ეს მოხდა ფაბრიკებისა და ქარხნების აღმოცენების გამო. იმ დროს პეტერბურგში უკვე იყო ტილოსა და მაუდის საქსოვი ფაბრიკები, კანფეტის ფაბრიკები, თამბაქოს ფაბრიკები, გემსაშენი ქარხნები და მრავალი სხვა. საწარმოთა მებატონენი მტკნოლად უცხოელები იყვნენ.

განვითარდა რა ქალაქში მრეწველობა, დაიწყო მუშათა კლასის ექსპლუატაცია. მიუღღს დღეს ჰუბან-წყვეტაში ატარებდნენ მუშები, ხელფასს კი ძალიან

ცოტას ლეულოდნენ, ძლივსძლივობით აჩინდნენ ოჯახს. ისინი კარვად ხელადნენ თავიანთ მდგომარეობას, ამიტომ ირაზმებოდნენ მზავრელებს წინაშე. აღმდეგ.

დეკაბრისტთა საიდუმლო კრება.

იმ დროს პეტერბურგს უკვე ჰქონდა სახელოვანი წარსული. აქ, ამ ქალაქში, სენატის მოედანზე 1825 წლის თოთხმეტ დეკემბერს დილით გამოვიდნენ დეკაბრისტები და მეფეს ბრძოლა გამოუცხადეს. საღამოს მეფე ნიკოლოზ პირველმა განკარგულება გასცა ზარბაზნები დაწინაოთ აჯანყებულთათვის. ანახდულადა გაისმა შემაზრზენი ვრაალი. ასობით ადამიანი უსულოდ დეცა მიწაზე. აჯანყებულები გაიქცნენ. მოედანზე დარჩნენ მკვდრები და დაჭრილები ქათქათა თოვლს წითლად შეიღება. ქუჩებში სისხლის ღვარი დაღვდა.

აჯანყების ჩაქრობისთანავე მეფემ დააპატიმრა დეკაბრისტები. ხუთი მთავარი ხელმძღვანელი: პესტელი, რილევი, კახოვსკი, მურავიოვ-აპოსტოლი და ბესტუჟევი-რიუმინი, ჩამოახრჩვეს და ასზე მეტი შეთქმული ოფიცერი ციხეებში გადაასახლეს, ბევრი კატორღაში გაგზავნეს, ჯარისკაცები კი მწყობარში დააყენეს და თითოეულს ას-ასი ჯოხი დაარტყეს.

შემდეგ წლებში პეტერბურგშივე მოღვაწეობდნენ ისეთი დიდი რევოლუციონერი მწერლები, როგორც იყვნენ: ნეკრასოვი, ჩერნიშევი, დობროლუბოვი, ბელისკი... აქვე გაითურაჩნა თავისუფლების მოყვარული პუშკინის ვენია, აქვე მუშაობდნენ მიუღი რიგი გათქმული დემოკრატები.

ამრიგად, მეცხრამეტე საუკუნის სამოციან-სამოცდაათიან წლებში პეტერბურგს უკვე სახელოვანი წარსული ჰქონდა, სამოციანი წლების დასაწყისს ქალაქში გავრცელდა არალეგალური ნაბეჭდი პროკლამაციები "ველიკორუსი", "ახალგაზრდა თაობა", "ახალგაზრდა რუსეთი". ამ პროკლამაციებმა მიუღი ქალაქი გამოაფხიზლა. პოლიცია და ენდარმერია შემუფთოდა. დაიწყო მრავალრიცხოვანი დაპატიმრებანი.

დაპატიმრებს დიდი რუსი მეცნიერი-მწერალი, კაცობრიობის სიამაყე ნიკოლოზ გაბრიელის-ძე ჩერნიშევსკი. მისის ერთ დღეს იგი სამარცხენო ბოჭვე მიიბნეს, აწვალეს, ტანჯეს და შემდეგ გადაასახლეს კატორღაში. ასეთივე ბედი ეწია ბევრ სხვა რევოლუციონერსაც.

მაგრამ ისინი არ წყვეტდნენ მუშაობას. მათ დააარსეს ფარული საზოგადოება "ნაროდნიკი ცო-

ლია". ისინი ამზადდებდნენ მეფის მოკვლას. მართლაც, 1881 წლის პირველ მარტს კიდევ მოკლეს მეფე ალექსანდრე მეორე.

მაგრამ აქედან სახეირო არა გამოვიდა რა. მოკვლამ მეფის მაგიერ გაჩეხდა მისი შვილი ალექსანდრე მესამე. მან გააფთრებული ბრძოლა გაშალა რევოლუციონერების წინააღმდეგ. კიდევ უფრო მეტად გააუარესა მუშებისა და გლეხების ცხოვრება.

ბოლოსადამოლის

„ნაროდნია ვოლიას“ თითქმის ყველა მონაწილე შეიპყრეს. მეფის ბრძანებით ხუთი მათგანი ჩამოახრჩვეს, დანარჩენები კი კატორღაში გაგზავნეს და სამყრობილში ჩაყარეს.

მაგრამ რევოლუციური მოძრაობა არ ჩამკვდარა ამით. აქა-იქ კიდევ არსებობდა ფართული ჯგუფები. ერთერთმა ასეთმა პატარა ჯგუფმა 1887 წელს სცადა

და ალექსანდრე მესამის მოკვლა. მაგრამ ცდა მარცხით დამთავრდა. ამ საქმის ერთერთი მთავარი ორგანიზატორი — ლენინის უფროსი ძმა ალექსანდრე ულიანოვი — შეიპყრეს და ჩამოახრჩვეს.

როდესაც ვლადიმერ ილიას-ძემ გაიგო ეს ამბავი, ჩაფიქრდა და თქვა: ჩანს, ალექსანდრეს სხვაგვარიად არ შეიძლო მოქცევაო. მაგრამ ჩვენ ასეთი გზით არ წვაიათ, ასეთი გზით როდი უნდა ვიაროთ.

1878 წელს პეტერბურგში მოეწყო „როსი მუშების ჩრდილოეთის კავშირი“. კავშირის სათავეში იდგნენ დურგალი ხალტურინი და ზენიკალი ოზნორსკი. კავშირის საბოლოო მიზნად დასახული იყო არსებული წყობილების დამხობა, რევოლუციის მოხდენა.

მალე მუშათა წრეებში ეს კავშირი ერთობ პოპულარული გახდა. იგი აწყობდა გაფიცვებს, ხელმძღვანელობდა მათ.

მაგრამ მეფის მთავრობას არ გამოეპარა „ჩრდილოეთის კავშირის“ არსებობა. მიავგნეს მას და განადგურეს.

თუმცა ქანდაკებრია სისხლში აღჩობდა ყოველგვარ რევოლუციურ გამოსვლას, ანადგურებდა ორგანიზაციებს, ახრბობდა რევოლუციონერებს, საპყრობილეებში ყრიდა მათ, რევოლუციური მოძრაობა პეტერბურგში უფროდაუფრო აღმავლობის

გზით მიდიოდა, არსდებოდა რევოლუციური-მარქსისტული წრეები და ორგანიზაციები, რომლის ირგვლივ მჭიდროდ ირბმებოდნენ მოწინავე მუშები.

უკვე ოთხმოცდაათიანი წლების დასაწყისს პეტერბურგში რამდენიმე ასეთი მარქსისტული წრე არსებობდა. ამ დროს (1893 წლის დამლეცს) იქ ჩავიდა ახალგაზრდა ვლადიმერ ილიას-ძე ლენინი. ლენინის პირველმავე გამოსვლამ დიდი შთაბეჭდილება მოახდინა მუშებზე.

1895 წელს პეტერბურგში ლენინმა გააერთიანა ყველა მარქსისტული წრე, მათგან დააარსა „მუშათა კლასის ვანთავისუფლების ბრძოლის კავშირი“. მაგრამ იმავე წლის დეკემბერში დააპატიმრეს ლენინი და ციხეში ჩასვეს. ვლადიმერ ილიას-ძე იქაც არ წყვეტდა მუშაობას და რჩევა-დარიგებებს უგზავნიდა კავშირს.

„პეტერბურგის ბრძოლის კავშირმა“ დიდი როლი ითამაშა რევოლუციური მოძრაობის ისტორიაში. ლენინის თქმით, იგი წარმოადგენდა მუშათა მოძრაობაზე დაყრდნობილი რევოლუციური პარტიის პირველ სერიოზულ ჩანასახს. „პეტერბურგის ბრძოლის კავშირის“ რევოლუციურ გამოცდილებას ეყრდნობოდა ლენინი თავის შემდგომ მუშაობაში რუსეთის მარქსისტული სოციალ-დემოკრატიული პარტიის შესაქმნელად („საკავშირო კომუნისტური პარტიის (ბ) ისტორია“).

1901 წელს პეტერბურგში ომუხოვოს სამხედრო ქარხანაში მოხდა დიდი საპირველმანისო გაფიცვა. გაფიცვა გადაიქცა სისხლისმღვრელ შერაკებად მუშებსა და ჯარებს შორის. მეფის შეიარაღებულ ჯარებს მუშები ვაფთრებით უშენდნენ ქვეყსა და რკინის ნატეხებს, ყველაფერს, რაც ხელში მოხდებოდათ.

მაგრამ მუშების შეუპოვარი წინააღმდეგობა მინც ვატეხილ იქნა. რეაასამდე მუშა დააპატიმრეს, ბევრი კატორღაში გადაასახლეს, ბევრი საპყრობილეში ჩაყარეს.

არ ვასულა დიდი ხანი, და პეტერბურგის უდიდეს ქარხანაში—პუტილოვის ქარხანაში—გრანდინოზული გაფიცვა დაიწყო. ეს იყო 1905 წელს, სამი იანვარს. გაფიცვის საბაბი იყო ქარხნიდან ოთხი მუშის დათხოვნა. ქარხანა ბოზოქრობდა, მოძრაობა მრისხანედ იზრდებოდა.

მეფემ გადაწყვიტა ძირშივე ჩაეხრჩო გაფიცვა. პროვოკატორი მღვდელი გაპონი შეუღდა მეფის დავალების შესრულებას. მან მოიწვია მუშების კრება და ასე მიმართა შეკრებილებს: ტყუილ-უბრალოდ რად ჰყარავთ დროს, რად იფიცებთ, რად აყენებთ თქვენს თავს ზიანს? მეფემ არ იცის თქვენი გაკვირება, თორემ მამობრივად დავგზმარებთაო. მოდით, მუშებო, ცხრა იანვარს წაყვიდეთ ზამთრის სასახლისაკენ, მეფეს პეტეცია მივართვათ, შევიწილოთ ჩვენი უხედურება, მწყალობელი მეფე მოგვიცმენს და დავგვემარებაო.

ნ. გ. ზურავსკი.

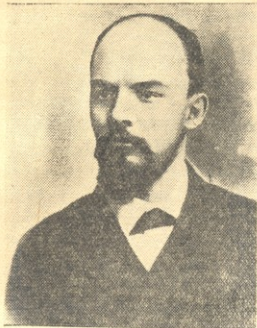

ა. ი. ულიანოვი.

მართლაც დაუჯერეს პროვოკატორ გაბონს. ცხრა იანვარს დღით ადრე მუშები დაიძრნენ ზამთრის სასახლისაკენ, სადაც მაშინ მეფე იმყოფებოდა, ასე რომ, ოცითასზე მეტი კაცი გაემართა სასახლისაკენ. აქ იყვნენ მუშების ცოლებიც, შეილებიც... მეფის პორტრეტებით, საეკლესიო ბაიარლებით მიემართებოდნენ ისინი სასახლისაკენ. მიდიოდნენ ასე უიარაღოთ და თან ლოცვებს ვალობდნენ.

მაგრამ მეფის ბრძანებით გზაში სროლა აუტეხეს მათ. ათასზე მეტი მუშა მოკლეს, ორიათასზე მეტი დაჭრეს.

ვ. ი. ლენინი.

ასე გაუსწორდა მეფე პეტერბურგის მუშებს. მას უნდოდა ჩაეხშო რევოლუციური მოძრაობა, მაგრამ მიზანს ვერ მიღწია, მუშები უფრო გამოფხიზლდნენ. პეტერბურგის გვირაბ პროლეტარიატმა უფრო მეტად ბრძოლები გამართა თვითმპყრობელობის წინააღმდეგ. შემდეგ და შემდეგ ეს ბრძოლები უფრო აღმავლობის გზით მიდიოდა.

მავე პუტლიოვის ქარხანაში კვლავ დაიწყო გრანდიოზული გაფიცვები 1917 წლის თვრამეტ თებერვალს. ოცდაორ თებერვალს უკვე გაფიცული იყო ქალაქის უდიდეს საწარმოთა მუშების უმრავლესობა. პოლიტიკურმა გაფიცვებმა იწყო გადაზარდა საერთო პოლიტიკურ დემონსტრაციამ.

ოცდახუთ თებერვალს (ახალი სტილით ათ მარტს) რევოლუციური მოძრაობა მთელ მუშურ პეტროგრადს მოედო. მუშებმა ააფრიალეს წითელი დროშები. დროშებზე მკაფიოდ ჩანდა მრისხანე ლოზუნგები: „ძირს მეფე!“ „ძირს ომი!“ „მოგვეცი თურქი!“

დემონსტრაცია უკვე აჯანყების ხასიათს ღებულობდა. ჯარისკაცები აჯანყებულთა მხარეზე გადადგომდნენ. მეფე ჩამოგდებულ იქნა, პეტროგრადში რევოლუციამ გაიმარჯვა, იქიდან კი რევოლუცია მთელ რუსეთში გავრცელდა.

მაგრამ მუშები მოტყუვდნენ, ძალაუფლება მათ ქუაზის ხელში გადავიდა. ბოლშევიკურმა პარტიამ თანდათანობით ბრძოლა გაშალა ახალი მხარეებში წინააღმდეგ. რევოლუციიდან უკვე ხუთი დღის გასვლის შემდეგ პეტროგრადში გამოსვლას იწყებს ვახუთი „ბრავდა“. კვლავ დაიწყო პეტროგრადში მუშებისა და ჯარისკაცების დემონსტრაციები. ყველაზე უფრო დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ივლისის დემონსტრაციას. მუშები, ჯარისკაცები და მეზღვაურები გამოვიდნენ ბოლშევიკური ლოზუნგებით.

1917 წლის ივლისის დამლევეს პეტროგრადში შეიკრიბა ბოლშევიკების პარტიის VI ყრილობა. ლენინი ყრილობაზე არ იყო. იგი მაშინ ფარულად ცხოვრობდა. ყრილობას უშუალოდ ამხანაგი სტალინი ხელმძღვანელობდა. მან მოუწოდა პარტიას შეიარაღებული აჯანყებისაკენ.

შიდ ოქტომბერს ლენინი არალეგალურად ჩამოვიდა პეტროგრადში. ათ ოქტომბერს შედგა პარტიის ცენტრალური კომიტეტის ისტორიული სხდომა. აქ გადაწყდა უახლოეს დღეებში დაწყებულიყო შეიარაღებული აჯანყება.

მაღე აჯანყების დღეც დაიწინა. კერენსკიმ გაიგო ყველაფერი ეს და ოცდაოთხ ოქტომბერს (ექვს ნოემბერს) გასცა ბრძანება ბოლშევიკების პარტიის ცენტრალური ორგანოს „რაბოჩი პუტის“ დახურვის შესახებ.

დილის თერთმეტი საათისათვის ქალაქში ელვის სისწრაფით გავრცელდა „რაბოჩი პუტის“ ნომრები. ვახუთში იყო მოწოდება: დაეხმობთ დროებითი მთავრობა.

აჯანყება დაიწყო.

ოცდაოთხ ოქტომბერს, დამით, სმოლნში მოვიდა ლენინი. მან უშუალოდ ხელში აიღო აჯანყების ხელმძღვანელობა.

სულ მაღე მთავრობის ყველა დაწესებულება და სამხედრო პუნქტები წითელგვარდიელებმა დაიკავეს. დროებითმა მთავრობამ თავი შეაფარა ზამთრის სასახლეს.

მაგრამ რევოლუციური ჯარი ვიწრო რკალად შემოკრტა სასახლეს. მდინარე ნევაში შევიდა კრესერი „ავრორა“ და სამი ნაღმოსანი. მტერი მიანიც არ ყრიდა იარაღს. მაშინ ირგავილა კრესიერ „ავრორას“ ზარბაზნებმა. პეტრეპავლეს ციხიდანაც დაუშინეს ზარბაზნები ზამთრის სასახლეს.

მაღე მიწყდა საპასუხო სროლა სასახლიდან. წითელგვარდიელები შევიდნენ შიგ. ერთ ოთახში მაგიდას უსხდნენ დამფრთხალი მინისტრები, მთავრობის წევრები. კერენსკი იქ არ იყო: მას თურმე ქალის კაბა გადაეცვა და ჩუმად გამარულიყო სასახლიდან.

ამწიარად გაიმარჯვა პროლეტარულმა რევოლუციამ პეტროგრადში. იქიდან შემდეგ, როგორც ვიცით, მთელს რუსეთში გავრცელდა.

სერგეი კიროვის მოკვლა. 1934 წლის პირველი დეკემბერს ლენინგრადში მუხანათურად მოკლეს სერგეი მირონის-ძე. მკვლელებს და ხალხის ბრძენებს საბჭოთა ქვეყანამ საკადრისი სასჯელი მიუზღო.

რევოლუციის გამარჯვების შემდეგ მტრები აღდგნენ. ბევრჯერ სცადეს ინტერვენტებმა პეტროგრადის ხელში ჩაგდება, მაგრამ ამაოდ.

უკანასკნელად პეტროგრადში ადგილი ჰქონდა კრონშტადტის კონტრევოლუციურ ამბოხებას. ეს მოხდა 1921 წლის მარტში, პარტიის მეთაე ყრილობამდე ერთი კვირით ადრე. მეამბოხეებმა ხელთ იგდეს პირველხარისხოვანი ციხე-სიმაგრე, ფლოტი, დიდძალი იარაღი და ყუშმარები.

პარტიამ ამბოხების ჩასაქრობად გავზავნა თავისი საუკეთესო შვილები, მეთაე ყრილობის დელეგატები, ამხანაგ ვოროშილოვის ხელმძღვანელობით.

საბჭოთა ჯარებმა სწრაფად ჩააქრეს კრონშტადტის კონტრევოლუციური ამბოხება.

პეტროგრადში მშვიდობიანი მშენებლობა დაიწყო.

1924 წლის ოქტაბერით იანვარს გარდაცვალა დიდი ლენინი. საბჭოების მეორე ყრილობამ ოცდაექვს იანვარს დაადგინა ლენინის ხსოვნის უცვლდაცსაყოფად პეტროგრადს დაერქვა ლენინგრადი.

ასე რომ თავიდან ამ ქალაქს ერქვა სანე-პეტერბურგი, 1914 წლის აგვისტოდან — პეტროგრადი, 1924 წლის იანვრიდან — ლენინგრადი.

საბჭოთა ხელისუფლების დაარსებიდან ქალაქმა სულ უფროდაუფრო იწყო აყვავება. ლენინგრადი მალე გახდა კულტურისა და მრეწველობის უდიდესი ცენტრი. ქალაქი განსაკუთრებით სწრაფი ნაბიჯით წვიდა წინ იმ პერიოდში, როდესაც იქ მოღვაწეობდა დიდი სტალინის ღირსეული თანამებრძოლი, ხალხის საყვარელი შვილი სერგეი მირონის-ძე კიროვი. კიროვის ენერგიული ხელმძღვანელობის მეოხებით ლენინგრადის მძლავრმა მრეწველობამ პირველი ხელშეწყობის გეგმა სამ წელში შეასრულა. დიდი სტალინის მითითებით და კიროვის უშუალო ხელმძღვანელობით ლენინგრადში მრავალი ფაბრიკა, მრავალი ქარხანა, მრავალი სკოლა, კულტურული დაწესებულება თუ შენობა აიგო.

მტერი ხედავდა ამ წარმატებებს და ვერ ისვენებდა. საზოგადოება კონტრევოლუციონერებმა გადაწყვიტეს ლენინგრადის ბოლშევიკთა ბელადის

შემდეგ პარტიამ ლენინგრადის ბოლშევიკთა სათავეში ჩააყენა მტკიცე სტალინელი, ამხანაგ ედნანოვი. ლენინგრადის ბოლშევიკები ამხანაგ ედნანოვის მეთაურობით შეუპოვრად იბრძვიან იმ საქმიანთვის, რომლისთვისაც თავდადებული იყო ხალხის საყვარელი შვილი სერგეი მირონის-ძე კიროვი.

ახლა ლენინგრადი სულ სხვანაირი ქალაქია. იგი აღარ ჰგავს ძველ პეტერბურგს. დიდი, უზარმაზარი ქალაქი გადაქმულია ბალტიის ზღვისა და მდინარე ნევის ნაპირებზე. იქ სამშვიდობო ნახევარი მცხოვრებია, ესე იგი, ბევრად მეტი, ვიდრე ზოგიერთ კაპიტალისტურ სახელმწიფოებში.

ქალაქის ქუჩები სწორია, სუფთა და კეთილმოწყობილი, სახლები დიდრონი, თითქმის ყველანი ერთნაირი სიმაღლის, კუნძულები შერეოებულია კარგი ხილებით...

იქ არის მრავალი უზარმაზარი ფაბრიკა-ქარხანა, არის მუზეუმები, უმაღლესი სასწავლებლები, სკოლები, სამეცნიერო-საკვლევო ინსტიტუტები...

ლენინგრადის კიროვის სახელობის ქარხანა, ორჯონიკიძის სახელობის ქარხანა, სტალინის სახელობის ქარხანა, მარტის სახელობის ქარხანა, მაქს ჰელსის სახელობის ქარხანა და ბევრი სხვა—ქალაქის ინდუსტრიის სიამაყეს წარმოადგენენ.

საქვეყნოდ ცნობილია ლენინგრადის მუზეუმები: სახელმწიფო ერმიტაჟი, სადაც წარმოდგენილია მსოფლიო ხელოვნების ნიმუშები, მეცნიერებათა აკადემიის ლიტერატურული მუზეუმი, სადაც თავმოყრილია რუსული ლიტერატურული შემოქმედების ხელნაწერები და სხვა მასალები, რევოლუციის მუზეუმი, ზოოლოგიური მუზეუმი და მრავალი სხვა.

იშვიათი არქიტექტურული გემოვნებითაა გაკეთებული ქალაქის შენობები. მათ შორის აღსანიშნავია ხელოვნების სასახლე, სმოლნი, ლენინგრადის საბჭოს სახლი, ცენტრალური ისტორიული არქივის შენობა და მრავალი სხვა.

ლენინგრადი, მოსკოვის შემდეგ, საბჭოთა კავშირის მეორე უდიდესი ქალაქია.

შინაქრისი

1940 წლის მანძილზე ჟურნალ „კომუნაში“ დაბეჭდილი მასალები

1. ანაშიძე გრიგოლ — საითაც ნიჭი გვეძახის? (ლექსი), № 1.
2. ვაზაშვილი თამარ — კირიელი საბავშვო კრწინიზა (ნარკვევი), ჩემი მფრინავები და თვითმფრინავები (ნარკვევი), № 8.
3. აიგეცი ვ. — ლომი, დათვი და მელა (ზღაპარი), თარგმ. ლ. კარაპეტრიანისა, № 9.
4. ასათიანი გვარამ — (მოსწავლე). „თოვლი“ (ლექსი), № 1.
5. ანდერსენ ნეტე დიტე (მოსწავლე). „მე ვიყავი საბჭოთა კავშირში“ (წერილი), № 4.
6. ანდრევი დ. მ. — „ცხოვრების ხღვრბოლთან“ (მოგონება), თარგმანი თ. შანჭავიძისა, № 1.
7. ამანაიძე მარტო — (მოსწავლე). „პირველი მისი“ (ლექსი), № 5.
8. არჩი ფიცი და მ. მაღვინი — „არწივის ძმა“ (თარგმანი ელ-ისა), № 8, 1, 2.
9. ავაქიძე მ. — ნუნუარის მწვერები“ (მოთხრობა), № 5.
10. ახვლედიანი დარია. „სიმღერა“ (ლექსი), № 5; „დაძინებულნი“ (მოგონება), № 6.
11. ბაქალაური ლადო — „სასჯელი“ (მოთხრობა), № 9, 10.
12. ბაკიძე შალვა — (მოსწავლე). „შეხვედრა მგოსთან“ (ლექსი), № 6, „სიმღერა სტალინურ კონსტრუქციას“ (ლექსი), № 12.
13. ბეჭაშვილი ლადო — ერთ ლიტერატურულ საღამოზე“ (მოგონება), № 6.
14. ბაქაიძე — „ხარბანის გასრილა“ (ამბავი კირივის ცხოვრებიდან), № 12.
15. ბლიაძე პავლე — „წითელარმიელები ბანაკად“ (ლექსი), № 8.
16. ბოლანიანი — „ვის აცხოვრებდნენ მღვდლები კარვად“ (ფიქტიული ფურცელი), № 12.
17. გვარამი ნიკო — „ჩემი პირველი რეისორი“ (მოგონება), № 6; „ლადო მესხიშვილი“ (წერილი), № 11.
18. გრომიანი მ. მ. — „რა არის გულადობა“ (ნაშობი), თარგმ. ანი-სა, № 12.
19. გოცირიძე აკაკი — „ფედია“ (მოთხრობა), № 9.
20. გოგებაშვილი თ. — „დედა და შვილები“ (ლექსი), № 10.
21. გურული თამარ — „შეგრეკ“ (მოთხრობა), № 11.
22. გიორგაძე ემელიანი — „წმინდანანი“ (ნარკვევი), № 12.
23. დადანი შალვა — „დიდი ბაბუა“ (მოგონება), № 6.
24. დოდუ აღმაშენ — „მეწიქველი კორნილის საიდუმლოება“, თარგმ. მანანა ხაზურისა, № 5.
25. დულარიძე ანიკო — „სახელოვანი წინამორბედი“ (წერილი), № 2; „რევოლუციის მგზნებარე რაინდი“ (მოთხრობა), № 7.
26. ვალოვი ვ. — „ჩივილი“ (მოთხრობა), თარგმ. ანი-სა, № 3.
27. ზარიძე ხ. — „მიუღივარ წითელ ჯარში“ (ლექსი), № 10.
28. ზოზიანი მთელი — „პროგნოზი სწავლებლად ლენინი“ თარგმ. ანი-სა, № 4.
29. თაბუკაშვილი შალვა — „აკაკი, აკაკი“ (მოგონება), № 6.
30. თაბუკაშვილი რეზო — (მოსწავლე)... „დაცულია მთა-გელები“ (ლექსი), № 10.
31. თითობაძე ქეთო — „დიდი პროლეტარული სარდალი“ (ნარკვევი), № 10; „ლენინგრადი“ (ნარკვევი), № 12.
32. თევზაძე ანდრო — „პირველი დილა“ (ლექსი), № 9; „ბუნების კარი“ (წერილი), № 10.
33. კარაპეტრიანი ივანეს — „აბდულა“ (ზღაპარი), № 11.
34. კაპაძიძე გიორგი — „ლენინი“ (ლექსი) № 1; „ჩემი ტანკი“ (ლექსი), № 2; „მხედრები“ (ლექსი), № 5; „საბჭოთა კრწინიზები“ (ლექსი), № 7; „გმირი“ (ლექსი), № 10.
35. კუჭუბიძე მანანა — „აკაკის სატრუო“ (ქსენი), № 6; „პოლინას ოცნება“ (მინიატურა), № 8.
36. კეკელიძე თეოდოსი — „გვიგერები“ (წერილი ბუნების მოგონება), № 8.
37. კილახონია ნაზიკო — (მოსწავლე) „გაბაუბულის თაიგული“ (ლექსი), № 3.
38. კარსანიძე ვ. — „მისი სიყრმის ლექსები“ (მოგონება), № 6.
39. კუპრაძე ვალია — „ნათელა ავარაკ ესტუმრა“ (ლექსი), № 7.
40. კუპალა იანკა — „მეწიქველი და მფრინავი“ (ლექსი), თარგმ. იასამინისა, № 7.
41. ლეზანიძე მურმან — (მოსწავლე)... „სიმღერა მეთილამურე გოგონაზე“ (ლექსი), № 1; „რობისფერი ყვავილები“ (ლექსი), № 3. „ვარდით საფლავს შევფარო“ (ლექსი), № 6; „საოქტობრო სიმღერა“ (ლექსი), № 11.
42. მიაკოცხვი ვლადიმერ — „სიმღერა-ელვა“ (ლექსი), თარგმ. მ. პატარიძისა, № 4.
43. მაჩაბელი არსულან — „როგორ ანევიფრებდა ყველას პატარა ბიჭი“ (მოთხრობა), № 11.
44. მანთიძე ბენია — „ქართული ხალხის დიდი ჰედავალი“ (წერილი), № 10.
45. მგელიძე ხ. — (მოსწავლე)... „სტრუქტურები ავიომოდელისტის დღიურიდან“ (ნარკვევი), № 3.
46. მგვრიძე თეოდოსი — „მშას კაპიტან“ (ლექსი), № 7.
47. მელიქიძე-ბეგი ლ. — „ერევანი“ (ნარკვევი), № 11.
48. მრეველიშვილი მავკალა — „ხემაშის ნაძვი“ (ლექსი), № 1.
49. ნაგურელი ნიკოლო — „როი მგვინი“ (ნარკვევი), № 6.
50. ნავაშვილი ნინო — „სახიფათო ჩვეულება“ (პიესა), № 5.
51. ნანობაშვილი იოსებ — „საყვარელი მცენებრი“ (წერილი), № 11.
52. ონელი არხო — „ფელად გაველ“ (ლექსი), № 4.
53. ოქრობიძე მიხა — (მოსწავლე)... „არ წამოვცდეს, მებალ“ (ლექსი), № 8.
54. თურული ვარლამ — „მეხედვარი“ (ლექსი), № 3.
55. ფლენტი სანდრო — „მესახურე“ (ლექსი), № 2; „გაბაუბული სანპარი ბაღში“ (ლექსი), № 4; „სამაისი“ (ლექსი), № 5; „სტუმრად ილიასთან“ (ლექსი), № 6; „პოეტის სიკვდილი“ (ლექსი), № 8; „საყვარელი წიგნი“ (ლექსი), № 10.
56. როგებაშვილი ენია — „ალფინი“ (წერილი), № 1.
57. როგებაშვილი ივანე — (მოსწავლე)... „დიდი დღესასწაული“ (ქსენი), № 5.
58. რედაქციასთან — „ბროლა ცარიკინისათვის“ (წერილი), „ვალა პერისკოპი“, „ყველაზე პატარა წიგნი“, „ყველაზე ასი“, „დაწვევითი მუშვი“ (გასართობი), № 1; ყველაზე მძლავრი არმია (წერილი), „სტრუო ოჯონიკი“ (წერილი), „გმირული დღიური“ (წერილი), „პროტიმეტრული ამოცანა“, „პრომელი ჩაიდანა დიდი“, „მოციფურავე“ — (გასართობი), № 2; „ვიანესლავ მიხეილის-სე მოლოტოვი“ (ბიოგრაფია), № 3; „პირველი რუსი მცენებრი“ (წერილი), „სამაყუა მკერდი“ (ლექსი), № 1; „მუნებუს“ (დასურათებული გვერდი), № 4; „ნახატი კონტრუორობა“ (გასართობი), № 5; „პატარა კანი“ (სურათი), № 6; „საქმეაუბრისათვის“ (პიონილები ამერიკელი ბავშვების ცხოვრებიდან), „ნორჩი მოცეკვავები, მომღერლები, დღესამართები“ (წერილი), № 7; „წარსულიდან“ (უბრალო ნიგების ისტორია), № 8; „სამი ახალი რესპუბლიკა“ (ნარკვევი), „ი. გ. რბინი“ (წე

რილი). „ვარაუდების ოინები“, „სცადე გააკეთო“, „მეოთხე ფორთოხალი“ (გასართობი), № 9; „გახსოვდეთ ლენინის ნაწინდრები“ (წერილი), „დედაჩემის ერთი გვერდი“ (კლინე), „საქართველოს კომკავშირის XV ყრილობა“, „სურათები გოგებაშვილის ცხოვრებიდან“ (კლინე), № 10; „დიდი გამოფენა“ (ნარკვევი) „ბუნების რეკორდები“, № 11; „მოიერიზე აღიაცია“, „საბავშვო კალენდარი“ — (წერილი), „ფიფვარდეთ ფიზკულტურა“ (რედ-აქტორის საუბარი), „სამი გასაზნებროებული თამაში“, № 12.

- 59. სინჯიკაშვილი ღივა (მოსწავლე)... — „სამშობლოს საღარჯულებ“ (მოთხრობა), № 1.
- 60. სამადაშვილი შაქრო — „დიდება შრომას“ (ლექსი), № 9; „მოხუცის ხე“ (ლექსი), № 10.
- 61. სახარი — „ეტიწი“ (ლექსი), თარგმ. მარტია მიჭელაძისა, № 9.
- 62. სიხარულიძე ილია — „დედა ენა“ (წერილი) № 10.
- 63. ტაბიძე ვალაქტიონ — აკაკი წერეთლის ბავშვობა და ყრობა“ (ნაწვევტი პოემიდან), № 6.
- 64. ტყეშელაშვილი ნინო — „სალაზა“ (ზღაპარი), № 9.
- 65. უაილდფ ოსკარ — „ევარსკელავის შვილი“ (ზღაპარი), თარგმ. თ. თუმანიშვილისა და მ. ყიფშიძისა, № 7, 8, 9.
- 66. კვარიაში სიმონ — „ქართული დედა ქეთევანი“ (ისტორიული ნარკვევი), № 3.
- 67. ქვარია ზორბ (მოსწავლე) — „ნაძვის ხეს“ (ლექსი), № 1. „ქროსკოდი“, № 10.
- 68. ქუჩიშვილი გიორგი — „პიონერთა ბანაკში“ (ლექსი), № 8, „წითელარმიული“ (ლექსი), № 12.
- 69. ქორქია რადიონ — „თავდადება“ (მოთხრობა), № 3; „მოსკოვი“ (ნარკვევი), № 4.

- 70. შანიძე ალ. — „ქართლის დედა“ (ლექსი), № 11.
- 71. შამათია დავით — „თებერლის დღეები“ (მოთხრობა), № 2, „შავლეგ“ (ისტორიული მოთხრობა), № 7.
- 72. შანშიაშვილი თორმან — „მეგობრები“ (მოთხრობა), № 3, 4, 5; „აკაკის მთარგმნელი — არტულ ლისსტი“, № 6; „არტულ მღერის ბუღბული ლაბით“ (ლექსი), № 11.
- 73. შიშინაშვილი ავთანდილ — (მოსწავლე) „თოვლი და ბავშვები“ (ლექსი), № 1; „რაკაში“ (ლექსი), № 6.
- 74. შავერვაშვილი თამარ — „არიმელები მოდიან“ (ნოტი), № 2; „მოსი“ (ნოტი), № 4; „ბზრიალა“ (ნოტი), № 7.
- 75. ცაიშვილი სოლომონ — „მანქნ უდაბლობად“ (ნარკვევი), № 6.
- 76. წერეთელი აკაკი — „ძველ სამეფოს“ (ნაწვევტი ლექსიდან); „მოწვევა და მსწავლებელი“ (ამბავი); „იხაზულები“ (ლექსი), № 6.
- 77. წულუკიძე გიგა — „პიონერა“ (ნამღვილი ამბავი), № 8.
- 78. ჭუმბურიძე ზურაბ (მოსწავლე) — „დედის წერილი“ (ლექსი), № 3.
- 79. ჭკალა აკაკი (მოსწავლე) — „ჩინოვრიდი“, № 8; „სამშობლოს“ (ლექსი), № 10.
- 80. ჭიჭინაძე ლავრენტი — „მოკიდავე ათაბაგი“ (მოთხრობა), № 1; „მეტყურა მატული“ (მოთხრობა), № 5; „აკაკის მახელი სიტყვები“, № 6; „ნადირ-შაჰის ხალი“ (ისტორიული მოთხრობა), № 8.
- 81. ხარბილავა ვახტანგ — „გულშოდინედ ვიმუშაოთ“ (წერილი), № 10.
- 82. ხალჭორი — „ნუ ამბობ მომეცი“ (ყვარდრული ზღაპარი), № 3.
- 83. ჯიჭინაია ზურაბ (მოსწავლე) — „გახაზულ“ (ლექსი), № 5.
- 84. ჯგაში ნიკოლოზ — „ფიზიკის მანა“ (ნარკვევი), № 8.

ს ა ბ ა ვ შ ვ მ კ ა დ ე ნ დ ა რ ი

საბარტომელოს საბავშვო „ლიტბ-რატურის გამომცემლობა“ საბალიტბანი“ უძვე შუაღბა კართული საბავშვო კალენდრის ბეზღვას, ჰბ რკმ 1941 წლისათვის მართველ ბავშვბასც მშენბათ თავისი საბავშვო კალენდარი, საღაც იხინი ბავშვობიან საბარტომელოს ისტორიის მავიწოდებხ, საშვობროსათვის თავღადბუღუბახ, ბბრბიის თავღახხბბხ, მწირბბბბი მცენბარბბხ, 15-მბბბინ ხზლიტბხ, საბბბინ ბრინბბბბბბბ, ღიღ მონღბწბბხ, ღიღ მონბწბბბბბ, ბბბბბბბბბბ ბბბ იხბ სბბბბბბ, რკმლბბბ ბბბბბბ ბუზღობბბბ.

წაკიბთხბბბ ლმბსახ, ანღა ზბხ. აწწ. რიწბბხ, თახსბბბბბ აწწბბბბხ ღა ყრკულღღ ღიღის ინბბბბბ ბბღიკიბბბბ კალენდრის თბბბბბ მორიბ ფრწლბლ, რკმ ნახწნ ბახუბი წინა ფრწლბბბ მწმმბბბ აწწბბბბბ, რკმ იხბლწნ კობბბბბ ბბბბბბბ თუ უბწბბბბ მწბრბბბ, რკმ ბბბბბ, სწობღ ბ ღმბ რ მწბლბ ბბბბბბ წლის წინბ ღა სახბლღობრ საღ. კალენდარი ბბბბბ მწწლღღ, კიკბბბლ ნახბბბბ — 1941 წლის იანვბბბ, სწობლ მბბბ ნახბბბბ — იწწბბბ.

სურათებ: 1941 წლის ქართული საბავშვო კალენდარის ერთ-ერთი გვერდი.